

خطه‌ای با روستاهای دوستدار کتاب و اهدای مردمی ۱۱۵ هزار جلد کتاب در یکسال

سمنان پایتخت کتاب می‌شود

حمیده گودرزی
خبرنگار

استان سمنان نه تنها اینکه سرزمین کویر، جنگل و کوهستان با جاذبه‌های طبیعی و تاریخی فراوان بوده و از نظر آب و هوایی بسیار متنوع است، بلکه از دیر باز به‌عنوان استانی فرهنگی با مردمانی فرهیخته و اهل کتاب شناخته شده است؛ استانی که در آن شخصیت‌ها و مفاخر بزرگ فرهنگی، دینی و عرفانی برجسته‌ای همچون بایزید بسطامی ملقب به سلطان العارفین، شیخ ابوالحسن خرقانی، شیخ علاءالدوله سمنانی، فروغی بسطامی، منوچهری دامغانی، ابن یمین فروبمدی، یغمای جندقی، حاج ماعلی حکیم الهی سمنانی، آیت الله شاهرودی، علامه حائری سمنانی و بسیاری از شعرا و بزرگان علم و ادب معاصر که در ایران از شهرت خاصی برخوردارند همه از این دیار برخاسته و زیسته‌اند. مردمان این استان که از وجود این بزرگان به خود بالیده، سعی می‌کنند تا با تأسی از آنها همبای مسئولان استان در پرورش علم و دانش از هیچ اقدامی دریغ نکنند. از جمله اقدامات تحسین برانگیز مردمان فرهیخته این استان که می‌توان به آن اشاره کرد اهدای بیش از ۱۱۵ هزار جلد کتاب از سوی اقشار مردم با فرهنگ استان به کتابخانه‌های این استان در یکسال اخیر است. روابط عمومی اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان سمنان به نقل از سرپرست اداره کل کتابخانه‌های عمومی استان در این باره اعلام کرد که از این تعداد کتاب ۲۷ هزار جلد در

کتابخانه‌های عمومی در دسترس کتابخوانان قرار گرفت و مابقی کتاب ها به دستگاه‌های اجرایی اعطا شد. به‌گفته سعید دهقانلو، براساس آخرین آمار، بیش از ۵۷ هزار نفر در استان سمنان عضو کتابخانه‌های عمومی هستند و بیش از یک میلیون جلد کتاب در کتابخانه‌های عمومی این استان وجود دارد که به ازای هر نفر در این استان، یک و نیم جلد کتاب در کتابخانه‌های استان وجود دارد. همچنین دومین خیر خوب که مدیر کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان سمنان در هفته کتاب اعلام کرد: کسب عنوان پایتخت کتاب ایران برای سمنان بود و یادآور شد: در این زمینه ۲۰ عنوان برنامه با مشارکت دستگاه‌های مختلف برنامه‌ریزی و از آنها رونمایی شده است.

به‌گفته فرشید فلاح، در طرح پایتخت کتاب شهرداری سمنان، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، آموزش و پرورش، کتابخانه‌های عمومی سمنان و نهادهای مردم نهاد همکاری دارند و در این خصوص ستادی نیز به ریاست فرمانداری در سمنان تشکیل و فعال شده است و مهم‌ترین هدف از طرح پایتخت کتاب، افزایش سرانه مطالعه و ایجاد انگیزه در مردم بخصوص جوانان و نوجوانان برای کتاب و کتابخوانی است.

■ کاهش سرانه مطالعه در استان سمنان

اما باوجود همه این اتفاق‌های خوب، آمارها حکایت از کاهش سرانه مطالعه در سطح کشور و استان سمنان دارد که برای افزایش آن نیاز به یکسری کارهای کارشناسی شده و تمهیدات لازم است. مدیر ادعلی انتشارات آوای چلچله که در شاهرود فعالیت گسترده‌ای در خصوص چاپ عناوین مختلف کتاب از نویسندگان محبوب شهرستان دارد و برای تشویق بیشتر مردم شهرش به کتابخوانی اقدامات مختلفی از جمله کتابخانه سبار، در اختیار قرار دادن کتاب‌های مورد علاقه شهروندان به‌طور امانی و... در انجام داده و تا حدود بسیاری نیز در رسیدن به اهدافش موفق بوده است در خصوص سرانه مطالعه در شاهرود و استان سمنان می‌گوید: «همانطور که اطلاع دارید شاهرود و استان سمنان، از لحاظ فرهنگی بسیار غنی و زیانخز است و در این مورد هیچ مشکلی وجود ندارد، چرا که شاهرود همیشه در جشنواره‌های کتابخوانی در سطح استان مقام نخست را به خود اختصاص داده است اما مشکل اصلی مردم شاهرود و استان، افزایش قیمت کتاب به دلیل افزایش هزینه تمام شده تولید آن است که متأسفانه باعث شده هزینه خرید کتاب از سبد هزینه خانوار خارج شود و کمتر پیش می‌آید که فرد برای خرید کتاب وارد بازار شود».

ابوالفضل طاشیان با اشاره به روستاهای مغن، قلعه نو، کالیوش و حسین آباد به‌عنوان دوستداران کتاب در شهرستان شاهرود در خصوص وضعیت سرانه مطالعه در روستاهای استان می‌افزاید: «کتابخانه‌های روستاهای شاهرود از لحاظ کتاب بسیار غنی هستند و بیشتر روستاییان ترجیح می‌دهند کتاب به آنها هدیه شود یا از کتاب های موجود در کتابخانه‌ها استفاده کنند تا اینکه بخواهند پولی بابت خرید کتاب بدهند. البته ناگفته نماند که با روز شدن فناوری و تکنولوژی اکثر مردم سعی می‌کنند کتاب های مورد علاقه‌شان را از طریق کتابخانه‌های دیجیتال

که قابلیت ذخیره بی نهایت کتاب دارد تهیه کنند. شاید همین عامل باعث شده تا مردم کمتر علاقه‌مند به خرید کتاب کاغذی باشند. اما به هر صورت خواندن کتاب کاغذی صفای بیشتری دارد و در حال حاضر اقبال برای خواندن کتاب کاغذی برای دوستداران کتاب بیشتر است. به‌عنوان مثال فردی که روزنامه‌خوان است هرچند که همه اخبار را می‌تواند از طریق اینترنت و گوشی همراهش مطالعه کند اما به‌خاطر علاقه‌اش سعی می‌کند که اخبار را از طریق روزنامه کاغذی دنبال کند. کتاب هم همین حالت را دارد و ما هم به‌عنوان

ناشر بیشتر سعی می‌کنیم نشر کاغذی داشته باشیم تا نشر دیجیتالی.»

وی همچنین با بیان اینکه در حال حاضر شرایط ناشران در کشور نه خیلی خوب است و نه خیلی بد، می‌گوید: «از این لحاظ شرایط خیلی خوب نیست، چون از وقتی هزینه تولید کتاب بالا رفته است برخی از ناشران کمتر به چاپ کتاب با تیراژ بالا رغبت می‌کنند، اما از سویی دیگر یک نویسنده یا شاعر به هر حال برای انتشار نوشته‌هایش مجبور است که نزد ناشران برود. کما اینکه ما در انتشارات خودمان از ابتدای امسال تاکنون ۱۵ عنوان کتاب منتشر کردیم و در سال گذشته هم حدود ۲۸ عنوان کتاب با مضامین مختلف از جمله کودک، شعر، ادبیات، سیاسی، مذهبی و... منتشر کردیم».

طاشیان در ادامه درخصوص راهکارهای مفید برای تشویق مردم به خواندن کتاب می‌افزاید: «آنچه که خودم یک مدت زمان کوتاهی برای

■ **مدیر انتشارات آوای چلچله:** شاهرود و استان سمنان از لحاظ فرهنگی بسیار غنی و زیانخز است. شاهرود همیشه در جشنواره های کتابخوانی در سطح استان مقام نخست را به خود اختصاص داده است. اما مشکل اصلی مردم شاهرود و استان، افزایش قیمت کتاب به دلیل افزایش هزینه تمام شده تولید آن است که متأسفانه باعث شده هزینه خرید کتاب از سبد هزینه خانوار خارج شود و کمتر پیش می‌آید که فرد برای خرید کتاب وارد بازار شود

■ **اسماعیل همتی نویسنده:** متأسفانه در کشور بیش از اندازه به مخاطب اتهام کتاب نخوانی زده می‌شود. حال آنکه تجربه زندگی به من ثابت کرده که حتی عامی ترین مردم کتاب خوب را از دست نمی‌دهند. در واقع در کشور کتاب خوب کم داریم. حتی اگر مردم بدانند که کتاب های عامه پسند همانند داستان «حسین کرد شبستری» هم لاقال آنها را سرگرم خواهد کرد سعی می‌کنند هر طور که شده آن را به دست آورده و بخوانند

■ **حمیدرضا نظری نویسنده:** یکی از اقدام های بسیار خوبی که اخیراً وزارت ارشاد انجام داده توزیع یارانه کتاب و راه اندازی کتابخانه های سیار و برگزاری نمایشگاه های کتاب است که استقبال خوبی هم می‌شد و می‌توان این جریان را به فال نیک گرفت. البته باید توجه داشت که کتاب ها متناسب با فرهنگ همان منطقه باشد

تشویق مردم به کتابخوانی انجام دادم در آینده نزدیک هم این کار را دوباره از سر خواهیم گرفت، راه‌اندازی کتابخانه امانی است که هم اکنون در تهران و بسیاری از شهرستان‌ها نیز انجام شده است؛ مزتی که این روش دارد این است که فرد با امانت گرفتن کتاب مورد علاقه‌اش از یکسو کتاب ناشر به دست مخاطبش می‌رسد و از سویی دیگر پولی که فرد مقاضی بابت امانت کتاب می‌پردازد باعث می‌شود تا حدودی هزینه‌های ناشر جبران شود». مدیر داخلی انتشارات آوای چلچله، همچنین با بیان اینکه مناسب‌ترین اقدامی که دولت و وزارت ارشاد برای افزایش سرانه مطالعه در کشور انجام می‌دهند، تأمین کاغذ برای ناشران است، می‌گوید: «وقتی که در یک جامعه انفاقی ببقند که نجبگان و دوستداران فرهنگ و کتاب نتوانند تفکر انتشان را از طریق کتاب به مردم انتقال دهند، بالطبع آن جامعه پویا نمی‌شود. لذا در حال حاضر مشکل اساسی که برای همه ناشران است و نباید قیمت آن با نوسان ارز تغییر کند. از این رو به‌نظم دولت تنها کاری که می‌تواند در این خصوص انجام دهد کاهش قیمت کتاب می‌باشد کند».

همتی در ادامه با بیان اینکه در حال حاضر و تنها دغدغه ما همین است. در واقع وزارت ارشاد و کتابخانه داران اگر همکاری کنند من به‌عنوان تنها ناشر فعال در شاهرود می‌توانم با کتاب هایی که دارم حتی به دور افتاده‌ترین روستای استان کتاب به مردم ارسال کنم.»

کوهی از کتاب با وانت‌ها و کامیون‌ها جابه‌جا می‌شود و بی‌تعارف مردم کتابخوان حق دارند از کنارشان بی‌اعتنا رد شوند، می‌افزاید: «هم اکنون در سطح استان و روستاهایی همانند مؤمن آباد، خیر آباد، افتر و چاشت مردمان باسواد و بسیار دوستدار کتاب داریم و نوجوانان و جوانانشان هم بی‌نهایت عاشق کتاب هستند زیرا برکت آن را دیده‌اند. حداقل اینکه از لحاظ اخلاقی و آموزشی بهره‌هایی از کتاب برده‌اند که نوانسته‌اند زندگی شان را با همان آموزه‌ها مدیریت کنند. یا اینکه روستاهای شمالی سمنان از دیرباز در خانه‌هایشان مراسم شاهنامه خوانی داشتند و بسیار علاقه‌مند به شعر و ادبیات، پژوهش در خصوص اقلیم

شناسی و فرهنگ ادبیات و پیگیری بافت شناسی قوم و قبیله‌ای خودشان هستند، اما متأسفانه در سطح کشور کتاب خوب کم است با اینکه حداقل معرفی نشده است». وی در خصوص نگارش یک کتاب خوب می‌گوید: «روشی که خودم دارم این است که از مردم و گروه‌های پیرامون خودشان زیاد سوال می‌کنم و به‌نظم نویسندگان هم باید از مخاطبان خود در خصوص اینکه چه کتاب‌هایی دوست دارند و پیگیر چه کتاب‌هایی هستند و چرا پیگیر چنین کتاب‌هایی هستند زیاد سوال کنند و آنگاه جواب‌هایی که شنیده می‌شود، چراغ راهنشا خواهد بود. نکته دیگر اینکه خود نویسندگان نیز باید در خصوص دیدگاه‌ها و تجربیاتشان و نیازهای جامعه با همدیگر در تعامل و گفت‌وگو باشند.

■ **همه روزهای سال روز کتابخوانی است**

حمیدرضا نظری یکی دیگر از نویسندگان خوش ذوق و پر طرفدار سمنانی می‌گوید: «درست است ۲۴ آبان با نام روز کتاب و کتابخوانی و کنفدراری نامگذاری شده اما به‌نظم همه روزهای سال را باید روز کتاب و کتابخوانی بنامیم تا مردم با کتاب انس بیشتری گیرند». وی با اشاره به اینکه آمارها نشان می‌دهد سرانه مطالعه در کشور چندان جالب نیست، می‌افزاید: «اخیرا به‌دلیل شرایط بحرانی انتشار ویروس کرونا که در کشور به‌وجود آمده، یکسری فعالیت‌ها از جمله برگزاری نمایشگاه‌های کتاب در فضاهای مجازی و اینترنت انجام شده که به‌نظر می‌رسد با استقبال خوب مردم همراه بوده است. کما

اینکه مدیر عامل خانه کتاب نیز در مصاحبه‌ای عنوان کرد در هفته گذشته فروش کتاب اینترنتی بسیار خوب بوده و این مایه امیدواری است». نظری با بیان اینکه استان سمنان هم از لحاظ تاریخی و فرهنگی در سطح کشور مطرح است و همیشه در بین مردم به‌عنوان یک استان فرهنگی با مردمانی فرهیخته و اهل کتاب مطرح بوده است، می‌افزاید: «در سطح استان سمنان با توجه به اینکه کتابخانه‌ها و کتابفروشی‌های بسیار و به نسبت خوبی وجود دارد و سرمایه‌گذاری‌های خوبی هم از سوی ناشران و کتابفروشی‌ها می‌شود و مردم نیز گرایش به مطالعه دارند اما به‌نظر می‌رسد که وضعیت فروش کتاب در سطح استان سرگرمی، سبک تعریف می‌شود که بسیار مسأله راه حل‌هایی اندیشیده شود که در این زمینه صدا و سیما، مطبوعات و مراکز علمی و دانشگاهی می‌توانند خیلی خوب کار کنند تا فرهنگ مطالعه کتابخوانی به‌عنوان یک روش دائمی در زندگی مردم تبدیل شود. کاری هم که کارشناسان و نویسندگان می‌توانند انجام دهند بررسی ذائقه و علاقه‌مندی مخاطبان به محتوای کتاب‌ها است.»

نظری همچنین در ادامه با بیان اینکه به‌طور عموم گرایش مردم سمنان بیشتر مطالعه کتاب‌های داستانی، رمان و ادبیات و کتاب‌هایی که در رابطه با فرهنگ و آداب و رسوم و گویش مردم سمنان است، می‌گوید: «یکی از اقدام‌های بسیار خوبی که اخیراً وزارت ارشاد انجام داده توزیع یارانه کتاب و راه‌اندازی کتابخانه‌های سیار و برگزاری نمایشگاه‌های کتاب است که استقبال خوبی هم شد و می‌توان این جریان را به فال نیک گرفت. البته باید توجه داشت که کتاب‌ها متناسب با فرهنگ همان منطقه باشد».

حبس کتاب‌های ناشران بوشهری در مرزهای استان

زهره توکل
خبرنگار

در گفت‌وگو با «ایران» درباره تعداد ناشران کتاب در این استان گفت: تاکنون ۶۷ مجوز کتاب صادر شده که از این تعداد، ۵۱ مورد آن فعال و ۱۶ مورد دیگر غیرفعال هستند همچنین ۱۲ پرونده نشر دیگر در دست اقدام است.

فاطمه کرم‌پور در خصوص وضعیت خرید کتاب در این استان گفت: هر ساله سرانه خرید کتاب در طرح‌های فصلی فروش کتاب به‌صورت چشمگیری افزایش می‌یابد و این موضوع نشان‌دهنده نقش مستقیم قدرت خرید جامعه بخصوص قشر کتابخوان در رونق صنعت نشر است اما وقتی قشر کتابخوان خرید کتاب‌های مورد نیاز خود را موکول به زمان اجرای طرح‌های حمایتی می‌کند این یعنی

قدرت خرید متناسب با نیاز مردم نیست.

وی با بیان اینکه طرح‌هایی که مخاطب آن کودک و نوجوان باشد بیشتر مورد استقبال قرار می‌گیرد، اظهار داشت: خانواده‌ها به‌صورت ویژه به دنبال راهکارهای ایجاد انگیزه و ترغیب کودکان و نوجوانان در این حیطه هستند به همین دلیل طرح باشگاه‌های کتابخوانی کودک و نوجوان در این استان با استقبال خوبی روبه رو شده و مؤثر واقع شده است.

کرم‌پور با اشاره به اینکه تا کنون به ناشران استان یارانه تعلق نگرفته است، درباره روستاهای دوستدار کتاب در استان بوشهر گفت: از ابتدای برگزاری جشنواره کشوری روستاهای دوستدار کتاب، روستاهای این استان در این جشنواره حضور فعال داشته‌اند به طوری که

در سال ۹۴ روستای «چهار روستایی» از توابع شهرستان گناوه و در سال ۹۵ روستای «درازی» از توابع شهرستان دشتی در این جشنواره به‌عنوان برگزیده کشوری انتخاب شدند. همچنین در سال ۹۶ روستاهای محمد صالحی (از توابع شهرستان گناوه)، زیارت ساحلی (از توابع شهرستان دشتی) و گورک سادات (از توابع شهرستان تنگستان) به مرحله نهایی راه یافتند.

وی در ادامه گفت: در سال ۹۷ نیز روستاهای گلدشت و گورک سادات که از توابع شهرستان تنگستان محسوب می‌شوند، به مرحله نهایی راه یافتند و در نهایت گورک سادات به‌عنوان روستای شایسته تقدیر، معرفی شد. علاوه بر آن در سال ۹۸ حدود ۱۰۹ روستا از استان بوشهر در جشنواره شرکت کردند که روستاهای «گورک سادات»، «بنه گز» از توابع شهرستان تنگستان و «مل گل» از توابع شهرستان دشتی به مرحله نهایی راه یافتند و در نهایت روستای «بنه گز» به رتبه برگزیده کشوری دست یافت.

کرم‌پور در خصوص انتشار کتاب‌ها در فضای مجازی گفت: انتشار کتاب در فضای مجازی در صورتی به نفع ناشر، چاپخانه دار، کتابفروش و نویسنده است که قانون مربوط به کپی رایت اجرا شود در غیر این صورت می‌تواند برای این قشر آسیب‌رسان باشد.

مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان بوشهر درباره مشکل توزیع که امروزه ناشران این استان با آن روبه رو هستند، اظهار داشت: صدور مجوز پخش عمده کتاب به عهده مجمع امور صنفی است و به‌طور کلی این امر همت ناشران را می‌طلبد که برای مجوز پخش کتاب تلاش کنند البته اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان بوشهر نیز در صورت نیاز با ناشران همکاری‌های لازم را برای توزیع کتاب‌های این استان در سایر استان‌های کشور انجام خواهد داد.

امروزه با وجود استفاده زیاد مردم از فضاهای مجازی، کتابخوانی در استان بوشهر به‌گفته برخی ناشران همچنان جایگاه خود را حفظ کرده است اما محدود شدن توزیع و ورود کتاب‌های منتشر شده به داخل استان و عدم استقبال مراکز پخش در پایتخت از عمده‌ترین مشکلات ناشران این استان است.

در حال حاضر بیش از ۲۰ ناشر در استان بوشهر فعالیت دارند و با وجود استقبال مردمی از کتاب و کتابخوانی در این استان بویژه در شهرستان‌های دشتستان، دشتی و گناوه، صنعت نشر بوشهر نیز همانند دیگر استان‌های کشور گریبانگیر مشکلات مختلفی شده است.

مدیر اجرایی انتشارات شروع در استان بوشهر در گفت‌وگو با «ایران» در این باره گفت: متأسفانه توزیع کتاب‌ها فقط در داخل استان انجام می‌شود و پل ارتباطی بین استان و مراکز پخش و توزیع در پایتخت وجود ندارد تا به سراسر کشور ارسال شود.

علی هوشمند افزود: با وجود تأیید کیفیت و طراحی کتاب‌های منتشر شده در استان، فقط به‌خاطر اینکه کلیت کار در استان و شهرستان‌های غیر از پایتخت انجام شده و پیش شناسنامه کتاب و آدرس به اسم استان بوشهر بوده، مراکز پخش و توزیع کتاب در استان تهران از پذیرفتن آن امتناع کرده‌اند، از این رو فضایی برای رقابت با ناشران تهرانی وجود ندارد.

این ناشر فعال و مطرح استان بوشهر با اشاره به اینکه این مشکل برای استان‌های همجوار هم که باهم در ارتباط هستیم وجود دارد، می‌گوید: در حوزه تاریخ حدود ۸ کتاب درباره تاریخ سیراف که شهر باستانی مهمی است، کار کرده‌ایم که جنبه پژوهشی دارد و ترجمه هم شده است واز آنها استقبال بسیار خوبی هم شده است ولی متأسفانه برای توزیع آن مشکل داریم.

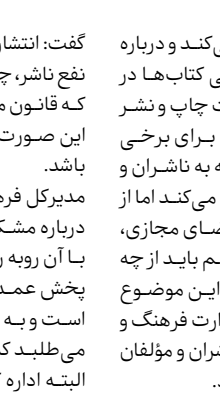
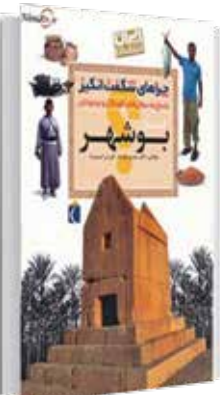
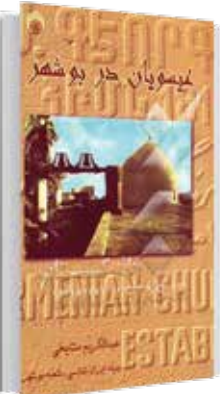
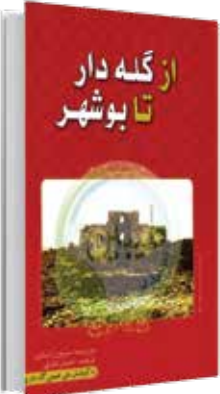
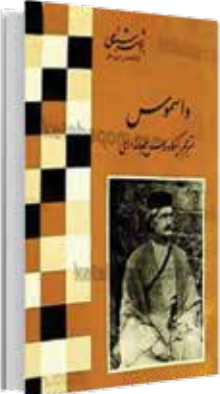
مؤلف چندین کتاب در استان بوشهر درباره استقبال از کتابخوانی در این استان اظهار داشت: خوشبختانه در مرکز استان چندین کتابفروشی بزرگ وجود دارد و استقبال هم از کتاب در این استان خوب است.

وی با بیان اینکه آسمان نشر در سراسر کشور یکرنگ است، می‌گوید: قدرت خرید کتاب توسط مردم در این استان هم کاهش یافته اما وضعیت بویژه طی ۴ سال اخیر این گونه نبوده که همانند برخی از مراکز استان‌های کشور، کتابفروشی‌های بزرگ در این استان تعطیل شوند حتی شاهد افتتاح و گشایش کتابفروشی‌های بزرگی بخصوص در مرکز استان نیز بوده‌ایم.

هوشمند یکی از مشکلات کتابفروشان را هزینه بالای اجاره محل کتابفروشی عنوان می‌کند و درباره تأثیر انتشار کپی یا عکس برخی کتاب‌ها در فضاهای مجازی بر روند صنعت چاپ و نشر کتاب، اظهار می‌دارد: «این اتفاق برای برخی از کتاب‌های ما نیز افتاده است که به ناشران و صنعت نشر خسارت زیادی وارد می‌کند اما از آنجا که برخی از این کانال‌های فضای مجازی، هویت نامعلومی دارند، نمی‌دانیم باید از چه کسی شکایت کنیم بنابراین اگر این موضوع به‌لحاظ حقوقی پیگیری شود و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی نیز در این زمینه از ناشران و مؤلفان حمایت کند می‌تواند مؤثر واقع شود.

■ **حضور فعال روستاهای دوستدار کتاب بوشهری در جشنواره‌های کشوری**

مدیرکل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان بوشهر نیز

۱۳۹۳

معاذت کتابفروشان از پرداخت مالیات که با پیگیری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و رئیس سازمان امور مالیاتی در قالب دستورالعملی اواخر سال ۹۳ به امضای دو طرف رسید.

۱۳۸۹

تصویب اصلاحیه «اهداف، سیاستها و ضوابط نشر کتاب» (این مصوبه مربوط به ۱۳۶۷ بود) از سوی شورای عالی انقلاب فرهنگی

تأسیس بنیاد شعر و ادبیات داستانی که امسال در مؤسسه خانه کتاب و ادبیات ایران ادغام شده است.

برگزاری نخستین دوره جایزه جلال آل احمد با تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی

۱۳۸۷

